

21.12.2022

Ratkaisunumero
1007 6212

Tuomioistuimen kokoonpano

Käräjätuomari Juha Suvanto

Asianosaiset

Kantajat

Mieskonen Lahja Johanna

Palonen Olavi Antero

Palonen Pekka Johannes

Syrjä Anja Kyllikki

Vastaajat

Ritvanen Jukka Samuel

Ruohonen Elina Marianne

Ruohonen Hanna Matilda

Ruohonen Juha Tapani

Ruohonen Lauri Johannes

Ruohonen Monika Rebekka

Ruohonen Susanna Kristiina

Asia

Testamentin moite

Vireille

29.12.2021

PÄÄTÖS OIKEUDENKÄYNTIASIAKIRJOJEN SALASSAPIDOSTA

Käräjäoikeuden oikeudenkäyntiasiakirjojen väliaikaisesta salassapidosta päätöksessä 26.1.2022 nro 1001 7237 antaman määräyksen voimassaolo päättyy tämän ratkaisun antamiseen.

Edellä mainitusta päätöksestä 26.1.2022 ilmenevillä perusteilla käräjäoikeus määrää todisteet K2 (Ruhosten ym. valituskirjelmä 31.8.2021) ja K3 (Varsinais-Suomen käräjäoikeuden 4.6.2021 asiassa L 19/12892 antama tuomio nro 21/24021) salassa pidettäväksi asiakirjoissa mainituin osin eli valituskirjelmän sivun 11 II-kappaleen ja III-kappaleen ensimmäisen virkkeen sekä tuomioon punaisella merkityt kohdat sivuilla 5-7, 9-12, 15, 28, 37, 51-52, 54, 56, 70 ja 75-77.

Salassapitoaika on 60 vuotta asian vireille tulosta käräjäoikeudessa 29.12.2021 lukien.

ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Vastaajien vastattua kanteeseen kantajat ovat 26.4.2022 toimittaneet kärjäoikeudelle kirjelmän, jossa he ovat pyytäneet kärjäoikeutta kehottamaan vastaajia täydentämään 28.3.2022 antamaansa vastausta.

Kärjäoikeus on 17.5.2022 päivätyllä täydennyskehotuksella pyytänyt vastaajia täydentämään/täsmentämään vastaustaan 31.5.2022 mennessä ilmoittamalla ovatko he Elisa Palosen perinnönjakoon liittyen lopullisesti luopuneet vetoamasta tämän 1.9.2008 allekirjoittamaan testamenttiin.

Kärjäoikeus on vielä 16.6.2022 pyytänyt vastaajia 23.6.2022 mennessä toimittamaan kirjallisen ilmoituksen, josta käy ilmi, että he joko ovat luopuneet vetoamasta Elisa Palosen testamenttiin 1.9.2008 tai he eivät ole näin tehneet.

Kärjäoikeus ei ole saanut kumpaankaan yllä mainittuun pyyntöönsä vastaajilta vastausta.

Varsinais-Suomen kärjäoikeuden asiassa L 19/12892, jossa on 4.6.2021 annettu tuomio nro 21/24021, todistajan asemassa kuultu Jaana Kavonius on toimittanut kärjäoikeudelle kolme sähköpostiviestiä, ensimmäisen 28.5.2022, toisen 13.9.2022 ja kolmannen 30.9.2022. Viesteissään Jaana Kavonius esittää useita vastaajiin, heidän asiamieheensä, poliisiin ja syyttäjiin kohdistettuja väitteitä ja rikosepäilyjä, jotka hänen mukaansa tulee ottaa huomioon muun ohella nyt käsiteltävänä olevaa asiaa ratkaistaessa.

Jaana Kavonius ei ole tässä asiassa asianosainen. Hänellä ei tähän nähden ole asiassa puhevaltaa. Tällä perusteella sekä Jaana Kavoniuksen viestien sisältö huomioon ottaen kärjäoikeus toteaa, ettei Jaana Kavoniuksen viesteillä ole tämän asian ratkaisemisen kannalta merkitystä. Jaana Kavoniuksen viestejä ei näin ollen oteta tämän asian käsittelyssä huomioon.

KANNE**Taustaa**

Varsinais-Suomen kärjäoikeuden 4.6.2021 asiassa L 19/12892 antamalla tuomiolla 21/24021 on kumottu Elisa Palosen laatimaksi merkitty testamentti. Vastaajat ovat valittaneet tuomiosta, ja saaneet sille jatkokäsittelyluvan.

Valittajat ovat toimittaneet Elisa Palosen 1.9.2008 testamentin hovioikeuteen todisteena, jossa testamentissa omaisuus on jaettu samoille henkilöille kuin on edellä mainitussa kumotussa testamentissa, pois lukien 12.11.2018 testamentin säätiö.

Testamentti oli liitetty 31.8.2021 laadittuun valituskirjelmään. Kärjäoikeus on toimittanut sen kantajien tietoon 1.9.2021, josta alkaa 6 kuukauden moiteaika, jota siis on ainakin 1.3.2022 asti.

Vaatimukset

Elisa Palosen allekirjoituksella 1.9.2008 varustettu testamentti on julistettava pätemättömäksi. Vastaajat tulee yhteisvastuullisesti velvoittaa korvaamaan kantajien oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Perustelut

Varsinais-Suomen kärjäoikeuden 4.6.2021 asiassa L 19/12892 antamalla tuomiolla 21/24021 on kumottu Elisa Palosen laatimaksi merkitty testamentti 12.11.2018. Tämä testamentti 1.9.2008 tulee kumota samoilla perusteilla ja perusteluilla kuin edellä mainittu.

Oikeudenkäyntikuja arvioitaessa tulee huomioida myös se, että vastaajilla on ollut tämä testamentti tiedossa ja hallussa, mutta sitä ei esitetty, joten tätä testamenttia ei voinut käsitellä prosessiekonomisesti yhdessä samalla 12.11.2018 testamentin kanssa.

Tarkoitus on saattanut olla, että tiedottaminen tehdään salakavalasti nimeämällä vanhempi testamentti todisteeksi HO:ssa niin, että tiedottamista ja 6 kuukauden moiteajan alkamista ei edes huomattaisi.

Asiamies OTT Petter Kavonius on tiedustellut 8.12.2021 sähköpostilla vastaajien kantaa asiamieheltään AA Kroneldilta tähän valittajien uudeksi todisteeksi HO:ssa liitettyyn 1.9.2008 testamenttiin selvittääkseen, hyväksyväkö he kantajien vaatimuksen siitä, että tämä testamentti tulee julistaa pätemättömäksi ja kumota tai että vastaajat eivät tule tämän testamentin perusteella esittämään vaatimuksia. Vastausta tähän ei ole tullut ainakaan 29.12.2021 klo 11.30 mennessä edes sillä tasolla, koska vastaajat voisivat kantansa ilmaista. Kantajat haluavat asian vireille 2021 vuoden diaarille.

Mikäli vastaajat kiistävät kantajien vaatimuksen ja asian käsittelyyn ei riitä kirjallinen menettely, niin käsittelyä on syytä jatkaa suullisen valmistelun istuntona vasta siinä vaiheessa, kun selviää, mikä on lainvoimainen ratkaisu 12.11.2018 testamentin osalta. Jos käräjäoikeuden ratkaisu kumottaisiin lainvoimaiseksi jäävällä päätöksellä, niin testamentti 1.9.2008 tulisi sellaiselle ratkaisulla kumotuksi. Vastaajat ovat joka tapauksessa vaatineet hovioikeudessa pysyttämään käräjäoikeuden kumoaman 12.11.2018 testamentin, jossa kumotaan kaikki aiemmat testamentit.

Nyt tämä kuuden kuukauden kuluessa nostettu moitekanne 1.9.2008 testamentista on ollut pakko tehdä, koska testamentin 12.11.2018 tullessa hyvin todennäköisesti myös lainvoimaisesti kumotuksi HO:n tuomiolla, Ruohoset ja Ritvanen vetoaisivat 1.9.2008 testamenttiin. Ainakin siinä tapauksessa, jos tätä ei olisi huomattu moittia.

VASTAUS

Vastaajat vaativat ensisijaisesti, että kanne jätetään tutkimatta.

Toissijaisesti vastaajat vaativat, että kanne hylätään ilmeisen perusteettomana.

Vastaajat vaativat, että kantajat veloitetaan korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa 2.523,40 euroa (sis. alv) laillisine korkoineen.

Perustelut

Kanne on jätettävä tutkimatta, koska vastaajat eivät ole perinnönjaossa vedonneet moitekanteen kohteena olevaan testamenttiin. Testamenttiin ei ole vedottu eikä sitä ole annettu kantajille todisteellisesti edes tiedoksi. Testamentin tiedoksiantoa ei täytä se, että testamentti, joka on nimetty todisteeksi toisessa asiassa, tulee kantajien tietoon valituskirjelmän liitteenä, todisteena toisessa asiassa.

Koska testamenttiin ei ole vedottu eikä sitä siksi ole edes annettu tiedoksi, ei kantajilla ole asiassa moiteoikeutta. Kannetta ei siksi voida tutkia.

Elisa Palonen oli nyt kysymyksessä olevan testamentin jälkeen, 12.11.2018 tehnyt testamentin, johon perinnönjaossa vedottiin ja, jota kantajat olivat moittineet, ja jonka osalta käräjäoikeus julisti testamentin mitättömäksi. Asian käsittely on kesken hovioikeudessa. Vastaajat vaativat käräjäoikeuden tuomion kumoamista eli sitä, että ko. testamentti jää voimaan.

Vanhalla, tässä asiassa kysymyksessä olevalla, 1.9.2008 allekirjoitetulla testamentilla ei ole perinnönjaossa mitään merkitystä, koska siihen ei ole vedottu. Vastaajat ovat ainoastaan käyttäneet vanhaa (1.9.2008) testamenttia todisteena hovioikeudessa ilman tarkoitusta vedota siihen perinnönjaossa.

Koska testamenttiin ei ole vedottu, ei kantajilla ole asiassa oikeussuojan tarvetta. Tämän oikeudenkäynnin lopputuloksella ei ole asiassa mitään merkitystä ja siksi kanne on joka tapauksessa hylättävä ilmeisen perusteeton.

KANTAJIEN LAUSUMA 29.9.2022**Tiivistelmä vaatimuksiin tutkimatta jättämisestä ja kanteen hylkäämisestä**

Laki ei tunne sitä mahdollisuutta, että kantajilta voitaisiin viedä oikeus vastaajien väittämällä tavalla joko tutkimatta jättämisellä tai kanteen hylkäämisellä saattaa PK 13 luvun 1 §:n mukaisesti tutkittavaksi ja käsiteltäväksi sen pätevyyden osalta täysimääräisesti testamentti, jonka olemassa olo ja sisältö ovat täysin riidattomia. Lisäksi vastaajien vaatimus tarkoittasi räikeää loukkausta ihmisoikeuteen ja perusoikeuteen saada tutkituksi ja vieläpä kohtuullisessa ajassa se, onko vuoden 2008 testamentti pätemätön tai eikö se ole. Johtava oikeuskirjallisuus (Aarnio & Kangas, liite) tukee selvästi tätä kantaa. Vastaajat puolestaan eivät ole vedonneet yhteenkään lainkohtaan tai muuhunkaan oikeuslähteeseen kantansa ja vaatimustensa tukena. Vetomatta jättäminen ei tee testamentista PK 13 luvun 1 §:ssä säädettyä pätemätöntä testamenttia. Pätemättömyys edellyttää KäO:n päätöstä. Perillisten oikeus selvittää testamentin pätevyys ja tätä oikeutta toteuttava oikeussuoja on toteutettavissa vain siten, että KäO tutkii moitekanteen. Siten vetoamattomuus ei voi puoltaa sen enempää tutkimatta jättämistä kuin sitäkään väitettä, että vetoamisen puute poistaisi oikeussuojan tarpeen perillisiltä (siis tässä kantajilta).

Vaatus tutkimatta jättämisestä tulee hylätä kuten toissijainen vaatimus kanteen hylkäämisestäkin.

Kantajien vaatimus

Vaatus tutkimatta jättämisestä tulee hylätä.

Toissijainen vaatimus kanteen hylkäämisestä tulee hylätä.

Perusteluja

Vastaajien vaatimus ja väite: Kanne on jätettävä tutkimatta, koska vastaajat eivät ole perinnönjaossa vedonneet moitekanteen kohteena olevaan testamenttiin. Testamenttiin ei ole vedottu eikä sitä ole annettu kantajille todisteellisesti edes tiedoksi. Testamentin tiedoksianto ei täytä se, että testamentti, joka on nimetty todisteeksi toisessa asiassa, tulee kantajien tietoon valituskirjelmän liitteenä, todisteena toisessa asiassa.

Vastaajat ovat esittäneet edellä väitteen, jonka pohjana ei ole viitettä mihinkään oikeuslähteeseen. Tämän kirjelmän liitteenä olevasta otteesta alan johtavasta oikeuskirjallisuudesta (Aarnio & Kangas) selviää, että vastaajien väite on täysin väärä. Kanteen nostamisen ja tutkimisen edellytyksenä ei ole vetoaminen, tiedoksianto tai moiteajan alkaminen, vaan riittää, että testamentti on jotenkin tullut luotettavasti perillisten tietoon. Se on tullut, koska vastaajat ovat sen jättäneet valitukseensa HO:lle todisteeksi.

Oleellista on myös se, että vastaajat eivät ole missään vaiheessa luopuneet lopullisesti vetoamasta testamenttiin. Tätä on ennen kanteen nostamista kysytty vastaajilta sekä sen jälkeen useasti (liitteenä viestintä tästä). Kantajat ovat myös pyytäneet käräjäoikeutta tiedustelemaan, ovatko vastaajat luopuneet lopullisesti vetoamasta testamenttiin. Mitään vastausta ei ole tullut.

Vastaajien tarkoitus on siten jättää mahdollisuus pitää kantajia 10 vuotta Elisa Palosen kuoleman jälkeen "löysässä hirressä" Elisa Palosen jäämistön suhteen. Vaikka arvon emeritusprofessorit eivät ole kantaansa tarkasti perustelleet, niin lienee selvää muillekin kuin allekirjoittaneelle perus- ja ihmisoikeuksista tutkimuksia tehneelle dosentille se, että muu tulkinta olisi räikeä loukkaus EIS 6 artiklaa ja PL 21 §:n oikeusturvaperusoikeutta kohtaan.

On siis vahva ja selkeä perus- ja ihmisoikeus saada oikeustila kohtuullisessa ajassa selvitettyksi. Kaiken lisäksi kantajilta on verotettu jo perintöverokin tästä jäämistöstä. Sillä ei siis ole merkitystä, onko testamentti tiedotettu ja sitä

kautta moiteaika alkanut, ja ns. vetoaminen näin tapahtunut. Todettakoon silti, että testamentin saattaminen KäO:n ja HO:n kautta kantajien tietoon voidaan katsoa perustellusti myös moiteajan alkamisena, kun testamentti on näin lain tarkoittamalla ja tavoittelemalla tavalla saatettu luotettavasti perillisten tietoon.

Vastaajien vaatimus ja väite: Koska testamenttiin ei ole vedottu eikä sitä siksi ole edes annettu tiedoksi, ei kantajilla ole asiassa moiteoikeutta. Kannetta ei siksi voida tutkia.

Edellä on jo todettu, miksi väite on väärä ja vaatimus perusteeton tältä osin. Vastaajien toteamus: Elisa Palonen oli nyt kysymyksessä olevan testamentin jälkeen, 12.11.2018 tehnyt testamentin, johon perinnönjaossa vedottiin ja, jota kantajat olivat moittineet, ja jonka osalta käräjäoikeus julisti testamentin mitättömäksi. Asian käsittely on kesken hovioikeudessa. Vastaajat vaativat käräjäoikeuden tuomion kumoamista eli sitä, että ko testamentti jää voimaan.

Mikäli jollakin toisella asialla on jokin merkitys tässä asiassa, se ei ole peruste jättää tämä asia tutkimatta, saati hylätä kanne. Ilmeisesti vastaajat eivät ole niin edes väittäneet tai sellaista vaatineet. Tämä mahdollistaa kuitenkin asian käsittelyn lykkäämisen siihen asti, kunnes vuoden 2018 testamentti on lainvoimaisesti käsitelty loppuun. Tätä kantajat eivät ole vastustaneet. Vastaajat eivät ole tästä vaihtoehdosta mitään lausuneet.

Vastaajien vaatimus ja väite: Vanhalla, tässä asiassa kysymyksessä olevalla, 1.9.2008 allekirjoitetulla testamentilla ei ole perinnönjaossa mitään merkitystä, koska siihen ei ole vedottu. Vastaajat ovat ainoastaan käyttäneet vanhaa (1.9.2008) testamenttia todisteena hovioikeudessa ilman tarkoitusta vedota siihen perinnönjaossa.

Edellä on jo perusteltu Aarnion ja Kankaan sekä perus- ja ihmisoikeusargumenttien valossa, että sillä ei ole merkitystä, onko testamenttiin tässä vaiheessa vedottu vai ei. Jos vastaajat olisivat ilmoittaneet, että he lopullisesti luopuvat vetoamasta testamenttiin ja sen heille osoittamaan omaisuuteen, niin tilanne olisi toinen. Nyt tarkoitus vastaajilla on ainoastaan pitää kantajat ns. "löysässä hirressä" jäämistöä koskevan oikeustilan suhteen, mistä tulisi räikeä perus- ja ihmisoikeusloukkaus, jos KäO tämän vahvistaisi hyväksymällä vastaajien vaatimukset.

Vastaajien vaatimus ja väite: Koska testamenttiin ei ole vedottu, ei kantajilla ole asiassa oikeussuojan tarvetta. Tämän oikeudenkäynnin lopputuloksella ei ole asiassa mitään merkitystä ja siksi kanne on joka tapauksessa hylättävä ilmeisen perusteeton.

Vastaajien väite ja vaatimus ovat lakiin perustumattomia. Edellä on jo selvitetty, että kantajilla on perus- ja ihmisoikeus saada testamentin osalta oikeustila mahdollisimman nopeasti selväksi, sen sijaan, että he joutuisivat odottamaan 10 vuotta vainajan kuolemasta sitä, tulevatko vastaajat tähän testamenttiin vetoamaan. Tätä kantaa myös emeritusprofessorit Aarnio ja Kangas tukevat alan johtavassa oikeuskirjallisuudessa.

Mikään laki ei säädä, että perillisillä ei olisi oikeutta vaatia testamentti julistettavaksi pätemättömäksi niissä tapauksissa, jos testamentista hyötyjät eivät vetoa testamenttiin. Vetomatta jättäminen ei tee testamentista PK 13 luvun 1 §:ssä säädettyä pätemätöntä testamenttia. Perillisten oikeus selvittää testamentin pätevyys ja tätä oikeutta toteuttava oikeussuoja on toteutettavissa vain siten, että KäO tutkii moitekanteen. Siten vetoamattomuus ei voi puoltaa sen enempää tutkimatta jättämistä kuin sitäkään väitettä, että vetoamisen puute poistaisi oikeussuojan tarpeen. Tämäkin selittää Aarnion ja Kankaan kantaa.

Tällaiseen liittyy rahan lisäksi moraaliin ja vainajan muistoon liittyviä аспектеja. Tässä tapauksessa vainajan muistoon ja moraaliin liittyvät syyt ovat tärkeitä siinä, että kantajat nimenomaan haluavat sitä, että käräjäoikeus

tuomitsee tämänkin testamentin pätemättömäksi sen toiminnan johdosta, mitä Ruohoset ovat kohdistaneet heidän sisarensa Elisa Paloseen. Jos vastaajat olisivat lopullisesti ilmoittaneet luopuneensa vetoamasta vuoden 2008 testamenttiin, niin kantajat olisivat voineet luopuakin tämän oikeuden käyttämisestä. Itse oikeutta ja oikeussuojan tarvetta se ei poista. Mitään vastausta tähän lukuisia kertoja esitettyyn kysymykseen ei saatu vastaajilta. Tämä näkökohta osaltaan selittää ja perustelee muun ohella myös Aarnion ja Kankaan edellä viitattua kantaa, jossa kanneoikeus ja oikeussuojan tarve ei ole sidottu vetoamiseen ja tiedottamiseen.

Vastaajilla ei ole puolestaan mitään oikeutta estää tätä kantajien lain suoman oikeuden toteuttamista sillä, että he eivät anna PL 12 §:n 2. mom. mukaan hovioikeuden julkisina asiakirjoina jokaisen tietoon kuuluvaa testamenttia jollakin muodollisella tavalla tiedoksi. Näitä kantajien moraalisia syitä taustoitetaan oheisella MTV 3:n uutisoinnilla, jossa kantajien sisareen Elisa Paloseen kohdistuva kohtelu on vuoden 2018 testamentin oikeudenkäyntiaineiston perusteella kirjoitettu auki sillä tavalla, joka vastaa myös kantajien näkemystä tapahtuneista asioista molempien testamenttien taustalla.

Oikeudenkäyntikulut

Kantajat ovat hyväksyneet vastaajien oikeudenkäyntikulusta määrältään yhden tunnin ajankäyttöä vastaavan 272,80 euroa (sis. alv).

TODISTELU

Kirjalliset todisteet

Kantajat

K1. Testamentti, joka on laadittu Salossa syyskuun 1. päivänä 2008, allekirjoitus Elisa Palonen

teema: tässä kanteessa kumottavaksi vaadittu testamentti

K2. Ruohosten ym. valituskirjelmä 31.8.2021 (testamentti 1.9.2008 uutena todisteena 1)

teema: aikaisin mahdollinen aika 6 kuukauden moiteajan alkamiselle

K3. Varsinais-Suomen kärjäoikeuden 4.6.2021 asiassa L 19/12892 antama tuomio 21/2402 (ei lainvoimaa)

teema: pätemättömyyden perusteet olemassa tämän tuomion perustelujen johdosta myös testamentille 1.9.2008

K4. Kantajien pyyntöjä saada vastaajien kanta siihen, ovatko he luopumassa kokonaan ja pysyvästi vetoamasta testamenttiin ja vastaamattomuus tähän kysymykseen

teema: vastaajat eivät ole luopuneet kokonaan ja pysyvästi vetoamasta testamenttiin, vaan tarkoitus on ainoastaan pitää kantajat ns. löysässä hirressä oikeustilan suhteen

K5. "...hämärää kulttia johtanut perheenisä kidutti psyykkisesti" MTV 3:n uutisointi vuoden 2018 testamentin oikeudenkäyntiaineistosta ja KäO:n ratkaisusta

teema: perillisillä on rahan lisäksi myös moraalinen ja eettinen oikeussuojan tarve saada vastaajien hyväksi tehdyt perillisten tiedossa olevat testamentit julistettua pätemättömiksi, vaikka vastaajat eivät niihin vetoaisi tai vaatisi niiden perusteella mitään missään vaiheessa

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU**Perustelut**

Perintökaaren 14 luvun 4 §:n mukaan testamentin tekijän kuoltua on testamentin saajan annettava testamentti tiedoksi perillisille haastemiehen välityksellä tai muutoin todistettavasti ja heille on annettava samalla oikeaksi todistettu jäljennös testamentista.

Oikeuskirjallisuudessa on yllä selostetusta lainkohdasta todettu, että sen perusteella testamentin oikeaksi todistetun jäljennöksen tiedoksi antaminen kattaa kolme vaatimusta. Tiedoksiannon tapahtuminen tulee voida aina näyttää toteen, testamentista on laadittava oikeaksi todistettu jäljennös ja jäljennös on annettava perilliselle. Olennaista on se, että perilliselle annetaan testamentista tieto todistettavasti. Käytännössä riittää esimerkiksi se, että perillinen merkitsee testamentille todistuksen tiedoksisaannista tai että tiedoksiannon vahvistaa kaksi todistajaa (Aulis Aarnio-Urpo Kangas: Suomen jäämistöoikeus II, 5. uudistettu painos 2015 s. 740-741).

Tiedoksiannon yhteydessä perilliselle pitää antaa oikeaksi todistettu jäljennös testamentista. Jäljennös voi olla valokopio tai erikseen käsin taikka koneella laadittu testamentin jäljennökseksi. Jäljennöksen on oltava oikeaksi todistettu (emt. s. 741).

Jos perillinen ja testamentin saaja ovat henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä, testamentin jäljennöksen liittäminen oikeudenkäyntiasiakirjoihin voi käydä tiedoksi antamisesta, jos testamentin saajalla todistettavasti on tiedoksiantotarkoitus, ja perillisen osoitetaan todella tutustuneen mukaan liitettyyn jäljennökseen tai tienneen, että se liitettiin mukaan tiedoksiannon tarkoituksessa. Todistustaakka siitä, että tiedoksi antaminen on tapahtunut laissa tarkoitetulla tavalla, on testamentin saajalla (emt. s. 745).

Perintökaaren 14 luvun 5 §:n mukaan, jos perillinen tahtoo moittia testamenttia 13 luvussa mainituilla perusteilla, hänen on nostettava kanne kuuden kuukauden kuluessa saatuaan testamentista 4 §:n mukaisesti tiedon. Perillisellä ei kuitenkaan ole moiteoikeutta, jos hän on hyväksynyt testamentin tai muulla todistettavalla tavalla luopunut moiteoikeudestaan.

Tältä osin oikeuskirjallisuudessa (emt. s. 836) on todettu, että moiteaika ei ala kulua, jos perilliselle ei ole annettu testamenttia tiedoksi laissa säädetyllä tavalla. Laki ei toisaalta aseta esteitä sille, että perillinen nostaa moitekanteen jo ennen kuin varsinainen moiteaika on alkanut kulua. Jos testamentin saaja ja perillinen ovat eri mieltä siitä, onko testamentti annettu pätevällä tavalla tiedoksi, on testamentin saajan näytettävä toteen, että hän on menetellyt laissa säädetyllä tavalla.

Tässä tapauksessa 14.11.2008 kuolleen Elisa Palosen 1.9.2008 laatima testamentti on tullut esiin vastaajien tekemässä valituskirjelmässä, jolla on haettu muutosta Varsinais-Suomen kärjäoikeuden 4.6.2021 asiassa L 19/12892 antamaan tuomioon nro 21/24021. Tuomiolla on ratkaistu samoja asianosaisia koskeva toista testamentin moitetta koskeva asia. Testamentti on valituskirjelmässä nimetty vastaajien uudeksi kirjalliseksi todisteeksi teemalla Elisa Palosta ei ole taivuteltu testamentin tekemiseen.

Vastaajien valituskirjelmän perusteissa testamentista 1.9.2008 on mainittu, että testamentti osaltaan osoittaa sen, ettei vastaajilla ole ollut mitään motiivia tai tarvetta painostaa Elisa Palosta laatimaan testamentti 12.11.2018. Vastaajat ovat lisäksi perustelleet valitustaan muun ohella sillä, että 1.9.2008 laadittuun testamenttiin ei ole aikaisemmin ollut tarvetta vedota, mutta kärjäoikeuden tuomion jälkeen testamentilla 1.9.2008 on asiassa suuri merkitys. Vastaajat ovat painottaneet myös sitä, että Elisa Palonen on 12.11.2018 allekirjoittamallaan testamentilla muuttanut testamenttiaan

1.9.2008 siten, että omaisuus vastaajien sijaan käytetään säätiön perustamiseen ja sen toiminnan mahdollistamiseen.

Käsiteltävänä olevaan moitekanteeseen antamassaan vastauksessa vastaajat ovat todenneet, että he eivät ole Elisa Palosen perinnönjaossa vedonneet 1.9.2008 laadittuun testamenttiin. Testamenttia ei ole annettu kantajille edes todisteellisesti tiedoksi. Testamentilla 1.9.2008 ei ole perinnönjaossa merkitystä, koska siihen ei ole vedottu. Vielä vastaajat ovat vastauksessaan ilmoittaneet, että he ovat käyttäneet 1.9.2008 laadittua testamenttia todisteena hovioikeudessa ilman tarkoitusta vedota siihen perinnönjaossa.

Kanteessa on vedottu siihen, että edellä mainittu vastaajien valituskirjelmä ja sen liitteenä oleva, kirjalliseksi todisteeksi nimetty testamentti on käräjäoikeuden toimesta saatettu kantajien tietoon 1.9.2021. Käräjäoikeus toteaa tiedoksiannon tapahtuneen toimittamalla valituskirjelmä liitteineen kantajien asiamiehelle sähköpostitse.

Käräjäoikeus on viran puolesta selvittänyt, että Turun hovioikeus on lähettänyt vastaajien valituskirjelmän liitteineen vastauspyynnölle kantajien asiamiehelle 25.11.2021 sähköpostitse.

Edellä lausutun perusteella tässä asiassa on riidatonta, ettei testamenttia 1.9.2008 ole annettu kantajille tiedoksi haastemiehen välityksellä.

Testamentti 1.9.2008 on siten annettu kantajille tiedoksi toimittamalla se sähköpostitse kantajien asiamiehelle vastaajien valituskirjelmän liitteenä valituksessa nimettynä uutena kirjallisena todisteena ensin käräjäoikeuden ja myöhemmin hovioikeuden toimesta. Tätä ei voida pitää perintökaaren 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettuna todistettavana tiedoksiannona.

Testamentista 1.9.2008 ei myöskään ole annettu kantajille oikeaksi todistettua jäljennöstä.

Asiassa ei ole esitetty mitään selvitystä siitä, että testamentti 1.9.2008 olisi liitetty vastaajien valitukseen tiedoksiannotarkoituksessa. Päinvastoin testamentin saajat eli vastaajat ovat heidän tässä asiassa antamassaan vastauksessa nimenomaan lausuneet, ettei heidän tarkoituksensa ole vedota testamenttiin perinnönjaossa, ja että testamentin käyttötarkoitus on ollut esittää se hovioikeudessa todisteena osoittamaan sen teemaksi ilmoitettua seikkaa.

Yllä mainittuun nähden on katsottava riittävällä tavalla selvitetyn, ettei testamentin saajilla eli vastaajilla ole näytetty olleen tiedoksiannotarkoitusta heidän liittäessään testamentin 1.9.2008 hovioikeudessa vireillä olevan riita-asian oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Kantajilla ei siten ole voinut olla tietoa tai he eivät ole voineet olla siinä käsityksessä, että testamentin oikeudenkäyntiaineistoon mukaan liittäminen on tapahtunut tiedoksiannon tarkoituksessa.

Vastaajien hovioikeudelle osoittaman valituskirjelmän perusteet, hovioikeudessa todisteeksi nimetyille testamentille 1.9.2008 ilmoitettu todistusteema, kirjallisesta todisteesta K4 ilmi käyvä (asianosaisten asiamestien välisessä kirjeenvaihdossa vastaajien asiames on ilmoittanut, että vastaajat eivät ole vedonneet testamenttiin 1.9.2008) sekä erityisesti vastaajien tässä asiassa antama vastaus osoittavat vastaajien sitovana pidettävällä tavalla ilmoittaneen, etteivät he Elisa Palosen 1.9.2008 laaditun testamentin hovioikeudessa kirjallisena todisteena esittämällä ole vedonneet testamenttiin Elisa Palosen perinnönjaossa.

Asiassa ei edellä kerrottujen seikkojen valossa ole esitetty yhtään sellaista perustetta, jolla olisi katsottava, että vastaajien valituskirjelmän kantajille toimittamisen tarkoitus olisi ollut antaa testamentti 1.9.2008 kantajille tiedoksi perintökaaren 14 luvun 4 §:n mukaisella tavalla todistettavasti.

Edellä mainittua johtopäätöstä ei riitä kumoamaan se, että vastaajat eivät ole – hyvän asianajotavan vastaisena pidettävällä tavalla – käräjäoikeuden pyynnöistä huolimatta täydentäneet vastaustaan ilmoittamalla ovatko he Elisa Palosen perinnönjakoon liittyen lopullisesti luopuneet vetoamasta tämän 1.9.2008 allekirjoittamaan testamenttiin. Tältä osin käräjäoikeus on ottanut huomioon sen riidattoman seikan, että Elisa Palosen testamentin 12.11.2018 moitetta koskevaa asiaa ei ole lainvoimaisesti ratkaistu, sekä sen, että nyt kysymyksessä olevan testamentin pätevyys tai pätemättömyys liittyy edellä mainittuun asiaan.

Käräjäoikeus toteaa, että kantajat sinänsä ovat saaneet täsmällisen tiedon testamentin 1.9.2008 sisällöstä, kun se on toimitettu heidän asiamiehelleen vastaajien hovioikeudelle osoittaman valituskirjelmän liitteenä.

Edellä selostetut perusteet huomioon ottaen testamenttia ei kuitenkaan ole annettu kantajille tiedoksi todistettavasti. Heille ei edellä todetu tavoin myöskään ole annettu testamentista oikeaksi todistettua jäljennöstä. Sanotut seikat on laissa säädetty edellytyksiksi testamentin moiteajan alkamiselle. Kuten edellä myös on jo lausuttu, testamenttia ei voida katsoa liitetyn hovioikeudessa vireillä olevan riita-asian oikeudenkäyntiasiakirjoihin tiedoksiantotarkoituksessa.

Perintökaaren 14 luvun 5 §:ssä säädetty kuuden kuukauden moiteaika ei tässä tapauksessa siten ole alkanut kulua.

Pelkästään sillä perusteella, että edellä selostetu tavoin oikeuskirjallisuudessa (Aarnio-Kangas s. 836) on todettu, ettei laki estä moitekanteen nostamista, vaikka moiteaika ei ole alkanut kulua, ei tässä tapauksessa merkitse sitä, että kantajilla olisi tässä vaiheessa tarve moittia testamenttia 1.9.2008, kun testamentin saajien ei edellä lausutu tavoin perustein voida katsoa siihen perinnönjaossa vedonneen.

Käräjäoikeus toteaa vielä, että mikäli vastaajien hovioikeudessa vireillä oleva valitus menestyy, se tarkoittaa sitä, että Elisa Palosen 12.11.2018 allekirjoittama testamentti on pätevä. Sanotulla testamentilla taas on kumottu Elisa Palosen kaikki aikaisemmat testamentit, mukaan lukien 1.9.2008 laadittu testamentti.

Näillä perusteilla kantajilla ei voida katsoa olevan Elisa Palosen testamentin 1.9.2008 osalta oikeussuojan tarvetta. Kanne on siksi oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 6 §:n 1 momentin ja 27 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla jätettävä ennenaikaisena tutkimatta.

Lopuksi käräjäoikeus toteaa, että tämä ratkaisu ei estä kantajia panemasta vireille testamenttia 1.9.2008 koskevaa moitekannetta perintökaaren 14 luvun 5 §:n mukaisessa määräajassa, kun testamentti on annettu heille luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla tiedoksi tai vastaajat ovat ilmoittaneet vetoavansa siihen Elisa Palosen perinnönjaossa.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan asianosaisen, jonka kanne jätetään tutkimatta, katsotaan hävinneen asian.

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 1 §:n mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvollinen korvaamaan kaikki vastapuolensa tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Käräjäoikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen kantajat ovat edellä selostettujen lainkohtien nojalla lähtökohtaisesti velvollisia korvaamaan kaikki vastaajien tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut.

Kantajien maksettavaksi tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrän osalta käräjäoikeus toteaa seuraavan.

Vastaajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen määrä on arvonlisäveroineen 2.523,40 euroa, joka määrä vastaa heidän asiamiehensä 9,25 tunnin ajankäyttöä.

Käräjäoikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen vastaajien asiamies on oikeutettu palkkioon lopputoimista. Tämä sekä kantajien moitekanteen ja vastaajien vastauskirjelmän laajuus huomioon ottaen käräjäoikeus hyväksyy vastaajien asiamiehen kokonaisajankäytöksi tässä asiassa neljä tuntia.

Vastaajien kohtuullisten oikeudenkäyntikulujen määrä on siten arvonlisäveroineen 1.091,20 euroa.

Vastaajien hovioikeudelle Varsinais-Suomen käräjäoikeuden 4.6.2021 antamasta tuomiosta nro 21/24021 (asia L 21/12892) tekemän valituskirjelmän sisällön perusteella on katsottava selvitetyn, että Elisa Palosen testamentin 1.9.2008 esittämiselle jo käräjäoikeudessa ei ole ollut estettä. Käsiteltävänä olevan moitekanteen vireillepano on näin ollen ollut seurausta siitä, että vastaajat ovat liittäneet testamentin 1.9.2008 asian L 19/12892 oikeudenkäyntiasiakirjoihin vasta muutoksenhakuvaiheessa.

Käräjäoikeus katsoo näillä perusteilla kohtuulliseksi, että kantajat veloitetaan suorittamaan vastaajille korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista puolet edellä mainitusta 1.091,20 eurosta eli 545,60 euroa (sis. alv) korkoineen.

Käräjäoikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen kantajien oikeudenkäyntikuluvaatimus on hylättävä.

PÄÄTÖSLAUSELMA

Kanne jätetään tutkimatta ja kantajien oikeudenkäyntikuluvaatimus hylätään.

Kantajat veloitetaan suorittamaan vastaajille korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista arvonlisäveroineen 545,60 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua tämän ratkaisun antamisesta lukien.

Lainkohdat

Perusteluissa mainitut.

Muutoksenhaku

Ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla.

Määräajat

Tyytymättömyyden ilmoitus	28.12.2022
Valitus	20.1.2023
Vastavalitus	3.2.2023

Sähköinen allekirjoitus

Käräjätuomari Juha Suvanto